І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII Ч. 8. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го СІЧНЯ (JANUARY) 1962 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 8. VOL. LXVIII.

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДІ В ЗВЕРНЕННІ ПРО СТАН УНІЇ З'ЯСОВУЄ БЛИЖЧІ І ДАЛЬШІ ЦІЛІ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ: ДОБРОБУТ, РІВНОПРАВНІСТЬ, ОПІКА Й ДОПОМОГА ПОТРЕБУЮЧИМ ТА НЕВПИННИЙ РОЗВИТОК ДОМА І СІМ'Я ВІЛЬНИХ І НЕЗАЛЕЖНИХ ДЕРЖАВ У МИРНОМУ СВІТІ

Вашингтон. — Постійне збільшування добробуту американського народу та змагання до „сім'ї вільних і незалежних держав у вільному світі" назвав президент Джан Ф. Кеннеді в своєму зверненні про Стан Унії як головні цілі американської політики, заповівши цілий ряд законопроєктів для поступового здійснювання тих цілей. Президент Кеннеді виголосив своє звернення до спільної сесії Конгресу З'єдинених Держав та до народу в полудневих годинах в четвер, 11-го січня. Згадуючи окремо про Берлін, що є головним предметом теперішньої міжнародної кризи, президент Кеннеді заявив, що „ми готові переговорювати, якщо це буде властиве, але й готові боротись, якщо це буде конечне". Промову Президента часто переривали оплесками законодавці, зокрема з демократичної більшости.

Президент Кеннеді проголошує своє цьогорічне звернення про Стан Унії під час спільної сесії Конґресу в дні 11 січня ц.р. За Президентом сидять віце-президент Линдон Б. Джансон і спікер Палати Репрезентантів Джан МекКормек.

Скріплювання економіки

Для поборювання інфляції доляра треба, казав Президент, доброї волі працедавців-продуцентів і зорганізованого робітництва, щоб збільшувати заробітні платні і прибутки з підприємств тільки тоді, коли на це дозволяє ріст продукції. Немає можливости, щоб в цій ділянці слідкувати за тим, що діє кожна промислова кампанія і кожда робітнича спілка, але я закликаю всіх, казав Кеннеді, щоб діяли в інтересі громадянства. Уряд скріплював економіку тим способом, що допомагав дрібном підприємцям діставати кредити і федеральні контракти, і що поборював змагання до творення монополів, твердих цін та ракетерства. Президент заявив, що запропонує на 1962-63-ий фінансовий рік збалансований бюджет, але щоб це можна було здійснити, треба збільшити поштові оплати, ухвалити податкову реформу і продовжити ще на один рік податок від надмірних прибутків і корпорацій. Але щоб Америка могла йти вперед, до того замало є мати збалансований бюджет. „Сила Америки залежить від її міст, що є її славою, а деколи її ганьбою". Треба відбудувати міста, вибудувати нові мешканеві одиниці, приспішити будову портів, шпиталів і автострад та подбати про очищення води. Треба повести зорганізовану боротьбу проти злочинів а головним чином проти злочинів нелітніх. Але Америка має теж дбати не тільки про поступ в економіці і в матеріяльному аспекті. Ми мусимо дбати, заявив Президент, і про те, щоб всі громадяни цієї країни могли користати з рівних громадянських прав. Теперішній уряд показав, що можна зробити в цій ділянці, коли старається використовувати існуючі закони на те, щоб всі громадяни могли користати з рівних виборчих прав, з права подорожувати без обмежень, та навчатися всім в публічних виховних заведеннях. Президент заявив, що треба ще багато зробити в цій ділянці і урядові і судам і Конґресові.

Рільництво

Сила нашої країни залежить також і від добробуту своїх фармерів та від плянованого використання природних ресурсів краю. Тут ще й досі обов'язують закони, які змушують нас видавати майже більйон долярів річно на збереження харчових продуктів, але які то закони не можуть зліквідувати убозтва між фармерами та піднести прибутки цієї верстви населення. Ця країна не може бути сильною, коли вона не дбатиме про добробут тих, що не мають власних засобів до життя і на своє лікування в потребі. Добробут не є ціллю самою для себе, бо всі матеріяльні добра мають служити на те, щоб ми могли запевнити гідне життя всім нашим громадянам. Президент обіцяв цілий ряд проєктів в ділянці добродійности, між іншим і законопроєкт про медичну опіку над старшими особами в рямках соціяльного забезпечення. В освітньо - виховній ділянці Президент предложить широку програму від поборювання неграмотности між дорослими до допомоги академічному шкільництву включно. Уряд мусить підтримувати всі категорії шкіл, бо кошти студій сильно збільшилися, пересічно по $1 650 річно від одного студента університету, а половина американських родин заробляє річно по менше як $5 000. В цій справі не можна нічого відкладати на пізніше, бо діти ростуть і не чекають.

Збройні сили

Наша моральна і фізична сила потрібна також до того, щоб ми могли розбудувати і військову силу, яка є нам так довго потрібна, як довго в світі панує фанатизм і жах, — казав Президент. ЗДА в минулому році значно збільшили свою військову могутність, подвоївши число ракет „Поляріс" і „Мінутмен" та збільшивши на 50% число далекосяглих бомбовиків, які стоять в поготівлі і впродовж 15-ох хвилин можуть бути в акції. В найближчому році уряд плянує додати до збройного арсеналу цієї країни ще 300 ракет Поляріс і Мінутмен. Збільшено і число вояків в різних родах збройних сил, покликавши резервістів до активної служби. Плянується побільшити число активних дивізій, щоб резервісти могли відійти до цивільного зайняття. Президент заявив, що для скріплення ЗДА потреба також збалансованого платничого бюджету з закордоном. Це потрібне і для того, щоб втримати вартість американського доляра.

Торгівля з закордоном

За дуже важливу проблему уважає Президент справу торгівлі з закордоном, яка мусить бути широка, якщо вільний світ з успіхом хоче розвивати свої економіки. Президент просив повновласти зменшувати торговельні тарифи, щоб ЗДА могли конкурувати з країнами Европейського Спільного Ринку. Президент просив також повновластей, щоб міг зменшувати прибуткові податки на випадок погіршення економіки. В загальному Президент предложив понад 30 проєктів, які має вирішити друга сесія 87-го Конґресу.

Закордонні справи

Закордонним справам Президент присвятив у своєму зверненні Про стан Унії порівняльно небагато місця. Найсильніше він підкреслив вірність З'єдинених Держав Об'єднаним Націям, як інструментові миру. Президент наятаврував тих, які виявляють „нетерпеливість" супроти Об'єднаних Націй і невдоволення з їхньої недосконалости, дарма, що вона стоїть у тісному зв'язку з недосконалістю нашого світу. Для підкреслення ділом прив'язаности ЗДА до ОН, Президент вимагає від Конґресу згоди на закуплення половини бондів, випущених Об'єднаними Націями на вартість 200 мільйонів долярів на покриття дефіциту тієї установи. Говорючи про успіхи Об'єднаних Націй, Президент вказав на провал совєтського домагання щодо перетворення Секретаріяту ОН у „тройку", на новий розмах ОН від часу вибору нового генерального секретаря в особі У Танта та на виелімінувати небезпеки хаосу в Конґо, де існують добрі вигляди на санацію і стабілізацію відносин. З інших справ на першому місці Президент поставив, очевидно, Берлін. Він заявив, що ЗДА не проминуть „ніякої чесної нагоди" для осягнення мирного порозуміння в справі Берліну. „Ми готові розмовляти, коли воно доцільно, і готові боротися, коли це буде конечне". „Небезпека для того хороброго

(Закінчення на стор. 4-тій)

НОВИЙ ГУБЕРНАТОР НЮ ДЖЕРЗІ ЗАПОВІВ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ

УКРАЇНСЬКІ ДНІ БУДУТЬ ПРОГОЛОШЕНІ В НЮ ЙОРКУ І ДЖЕРЗІ СИТІ, А НА РАТУШАХ МІСТ БУДУТЬ ВИСТАВЛЕНІ УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРИ

Трентон, Н. Дж. — Новообраний губернатор стейту Ню Джерзі, Ричард Джей Гюз, який урядно 16-го ц. м. перебере формально головство уряду цього стейту, вже заповів, що він підпише проклямацію Українського Дня в цьому стейті з нагоди роковин української державности і соборности 22-го січня. Відповідаючи на листа відомого нашого діяча, податкового комішенера Гудсонського повіту адв. Марсела Вагнера в цій справі, губернатор Гюз дословно пише: - „Дорогий Марсел: Дякую дуже за листа з 27-го грудня. Очевидно, що я з найбільшою приємністю видам Проклямацію (Дня Української Незалежности) про яку згадано у Вашому листі, і зможу прийняти Вашу делегацію в бюрі губернатора в полудне в п'ятницю, 19-го січня..."

Рівночасно Комітет Об'єднаних Американсько - Українських Організацій в Ню Йорку інформує, що перевибраний в виборах в листопаді минулого року посадник Роберт Б. Вагнер заповів, що він в найближчий вівторок, 16-го січня, о год. 3:30 пополудні в авдієнційній залі Сити Голл підпише проклямацію Дня Української Незалежности на неділю, 21-го січня ц. р., та що рівночасно дасть доручення, щоб у тому дні на ратуші міста був виставлений, поруч американського прапора, синьо - жовтий український прапор. Того ж дня, в неділю 21-го січня, Комітет Об'єднаних Організацій влаштовує традиційне Свято Державности, яке відбудеться о год. 6:30 пополудні в школі Вашингтона Ірвінґа, та в програмі якого виступить хор „Думка" та соліст Лев Рейнарович. Промову виголосить д-р Мих. Кушнір з Вашингтону, а декляматиме артистка п-ні Лідія Крушельницька.

Того ж самого дня відбудеться Свято Державности в сусідньому Джерзі Сиґі, яке влаштує місцевий Відділ УК-Комітету з Вол. Біликом на чолі. В програмі Свята виступи хору, оркестри, солістів і декляматорів. Святочну промову виголосить д-р Іван Коваж. Подробиці обидвох Свят в оголошеннях. Тим часом, новообраний посадник Джерзі Сити Ганґжемі мав уже в п'ятницю, 12-го січня в полудневих годинах підписати, в присявності української делеґації, проклямацію Дня Української Незалежности на 21-го січня та дати доручення, щоб у тому дні на Сити Голл був виставлений український синьо - жовтий прапор поруч зоряного американського. Подробиці — в черговому числі „Свободи".

Українські науковці взяли участь в наукових конвенціях у Шикаґо

Шикаґо. — В конвенціях американських славістів і намовознавців, що відбувалися наприкінці грудня м. р. в Шикаґо, взяло участь теж багато українських науковців із ЗДА і з Канади з своїми доповідями чи виступами в наукових дискусіях. Крім проф. Ярослава Рудницького, який виступив із доповідями на обидвох конвенціях, у них брали ще участь д-р Богдан Романенчук, редактор журналу „Київ" з Філядельфії, ред. Мирослав Семчишин з Шикаґо, проф. Марія Овчаренко з Шикаґо, проф. Василь Лев, директор філологічної секції НТШ у ЗДА із Скрентону, проф. Іван Павле із Синсинаті, д-р С. Турчин з Блумінґтону в Індіяні, проф. Микола Палій з Белойту, д-р М. Самбірський з Міннесоти та інші.

Виставка скульптур Архипенка відбудеться в мистецькій ґалерії Вінніпеґу

Вінніпеґ. — В неділю 14 січня ц. р. відбудеться тут у місцевій Ґалерії Мистецтв відкриття виставки скульптур відомого українського мистця різьбаря світової слави Олександра Архипенка. На відкриття прибуде із ЗДА сам мистець, який виголосить у зв'язку з цією виставкою в понеділок дня 15 січня ц. р. в концертовій залі Вінніпеської міської авдиторії доповідь на тему „Творчість". Виставка скульптур Архипенка, яка триватиме два тижні, до 28 січня ц. р., відбувається заходом українок зорганізованих в товаристві абсольвенток Манітобського університету „Альфа й Омеґа" і канадійського Товариства Жінок — прихильниць Вінніпеської Мистецької Ґалерії. Українки з товариства „Альфа й Омеґа" перевели не тільки всю технічну підготовку для влаштування виставки, але й збірку фондів на привезення і забезпечення творів мистця і на його приїзд, як теж на гонорування коштів Ґалерії Мистецтв. Виставка скульптур Архипенка викликає велике зацікавлення не тільки серед українців, але й серед широких кол канадійського громадянства.

Три мистецькі виставки в Ню Йорку — Ґеца, Мороза і Гуцалюка

Ню Йорк. — Кінець цього тижня, як і початок наступного, проходитиме під знаком українських мистецьких виставок. В неділю дня 14 січня о год. першій по полудні відбудеться в залях Літературно - Мистецького Клюбу відкриття виставки, збережених випадково протягом довгих років, мистецьких праць проф. Лева Ґеца, що її влаштовує окремий комітет прихильників творчости цього видатного мистця. В понеділок дня 15 січня відбудеться в мистецькій ґалерії Панораса при 62 Вест 56-ій вулиці в годинах 5-8 по полудні відкриття виставки образів Михайла Мороза. Це буде уже четверта з черги виставка образів М. Мороза в цій ґалерії. Вона триватиме два тижні, до суботи 27 січня, і буде доступна до оглядання в будні дні від години 11-ої до 6.30 увечері. Водночас із цим у мистецькій ґалерії Джастера при 14 Іст 79 вулиця відбувається виставка мистецьких праць Любомира Гуцалюка, започаткована дня 8 січня і відкрита кожного дня, крім неділь, до 27 січня ц. р. Усі три виставки викликають широке зацікавлення української публіки Ню Йорку й інших міст американського Сходу.

В ПЕРУ ЗГИНУЛО ПІД ЛЯВІНОЮ 4,000 ЛЮДЕЙ ІЗ 6 СІЛ

Ліма, Перу. — Під високою на сто стіп і широкою на півмилі лявіною із снігу і льоду, що зсунулася з гори Гуаскаран поблизу міста Гуараз у центральному Перу, згинуло яких три до чотири тисячі людей. Лявіна засипала шість сіл, знищуючи їх дотла і ховаючи під собою людей. Міністер публічного здоров'я Ватсон, що відбув лет літаком над місцями катастрофи, ствердив, що практично немає ніяких виглядів на те, щоб хтось із мешканців зайнятих катастрофою сіл вийшов живий. Ріка, що перепливає через місця катастрофи, несе трупи людей до моря. Ватсон ствердив теж, що уcяка рятункова акція майже виключена, бо цілу околицю покрила груба верства лявіни, снігу і леду, перемішаного з землею, камінням і поламаними деревами. Він вважає, що можна буде розшукати тіла тільки небагатьох із загинулих людей, щонайбільше яких 10 процентів з-поміж них. Із усієї области пощастило врятуватися всього яким 20 особам, які поранені зголосилися за медичною допомогою. Лявіна попереривала водопроводи до сусідніх сіл і міст і їм загрожує брак води. Уряд зорганізував рятункові команди з військових з'єднань які оперують покищо тільки гелікоптерами, бо доступ до засипаних місцевостей неможливий. Гора Гуаскаран, з якої зсунулася лявіна, є вигаслим вульканом. Перед двадцять роками в цих околицях сталася подібна катастрофа, в якій під лявіною снігу і льоду згинуло понад 4.000 мешканців гірського містечка Гуараз.

Прем'єр Ляосу погоджується прибути до Женеви на розмови про уряд

Вієнціян. — Ляоський прем'єр Бун Ум погодився, згідно з пропозицією від совєтського міністра Андрея Громика і британського міністра лорда Гюма, прилетіти до Женеви, на тамошню затяжну 14-членну конференцію, щоб узяти участь в нарадах над складенням одного компромісового уряду для невтрального, об'єднаного і незалежного Ляосу. Він поставив одну передумову — щоб таку саму згоду висловили „невтраліст" Суванна Фума, передбачений на майбутнього прем'єра, і Суфановонґ, лідер комуністів. Суванна Фума перебуває в Парижі, куди він прибув на вінчання своєї доньки. Бун Ум хоче на 21 ц. м. вернутись до Вієнціяну на урочистий похорон своєї матери, що триватиме 9 днів. — Справа складення одного коаліційного і компромісового уряду для Ляосу тягнеться від літа минулого року. Остаточно всі три названі князі, лідери трьох ляоських розсварених таборів, Бун Ум, Суванна Фума і Сувановонґ, погодились щодо принципу одного коаліційного уряду та щодо особи Суванни Фума, як майбутнього прем'єра. Спір за розподіл мандатів внеможливив дальші їх розмови. ЗДА й Британія впливали на Буна Ума, щоб він погодився віддати ресорти військових і внутрішніх справ „невтралістам". В останній хвилині наспіла вістка, що всі три названі ляоські князі прибудуть до Женеви.

Конґо далі роздерте на три суперницькі й ворожі осередки

Леопольдвіль. — Конґо далі фактично поділене на три адміністраційні й політичні табори: центральний уряд президента Жозефа Касавубу й прем'єра Сиріля Адулі в Леопольдвілі, — президента найбагатшої катанґійської провінції Мойсе Чомбе, одвертого антикомуніста, в Елізабетвілі, — та формально конґолійського віце - прем'єра, фактично диктатора в Східній провінції, комуніста Антуана Гізенґу, в Стенлейвілі. Місія Об'єднаних Націй в Конґо і централя ОН в Ню Йорку переконані, що Мойсе Чомбе, з тихою апробатою і за гроші бельгійської промислової компанії, що має в Катанзі пребагаті копальні, далі спроваджує з Европи, головно з Франції найманих професійних військовиків для катанґійської армії, та що Мойсе Чомбе є все ще дуже непевний і неясний партнер центрального уряду, з яким ніби у принципі погодився щодо конечности державної одностайности Конґа. З другого боку Антуан Гізенґа спершу відкинув заклик конґолійського парляменту й уряду, щоб він вернувся із Стенлейвілю до Леопольдвілю і перейняв урядування, як віце-прем'єр, потім погодився вернутися, але не подав терміну. Його скинули з головування в націоналістичній Африканській партії і його впливи ніби зменшились, проте він усе ще по-диктаторськи править в Східній провінції та має вірну собі поліцію. Об'єднані Нації все ще більш стурбовані пачкуванням зброї і людей до Катанґи, як затіями Антуана Гізенґи, що його підтримують Совєти та інші комуністичні країни.

В АМЕРИЦІ

● **Шваґер президента Кеннеді** Стіфен С. Смит зголосив свою резиґнацію зі становища урядовця в державному департаменті, бо члени родини Кеннеді домагаються, щоб він зайнявся бизнесовими справами цієї родини після того як важко занедужав батько Президента Джозеф П. Кеннеді. Пан Смит є одружений із сестрою Президента Джейн.

● **Мормони** в Ню Йорку при 58-ій Західній вулиці між 5-ою Авеню і Авеню Америка будують хмародер, що матиме від 30 до 40 поверхів, і який має бути готовий до квітня 1965-го року. В 1?0-му році мормонів було в горішній частині стейту Ню Йорк 6 чоловіків, але вони перенеслися на захід, бо їх в нюйоркському стейті переслідували тоді.

● **Вдова** по покійному сенаторові - республіканцеві з Ню Гемпширу Стайлсові Бріджесові повідомила, що вона кандидуватиме на пост, що його залишив її покійний чоловік. Вона сказала, що вона найкраще знає політичні ідеали свого чоловіка і тому вона найліпше могла б обстоювати ту програму в Сенаті. Сенатор Бріджес помер у віці 63-ох років 26-го листопада 1961-го року.

● **Колишній генерал майор** Едвін А. Вокер, який недавно залишив армію, заявив в пресовому інтерв'ю в Лос Анджелесі в Каліфорнії, що колишній віце - президент Ричард М. Ніксон подібний до тієї людини, яка стоїть на середині вулиці, і чекає, що з того вийде. Ніксон критикував скрайніх політиків зліва і справа, а ген. Вокер належить до тих, які підтримують правих критиків урядової програми.

Володимир Стасюк, заслужений громадянин-союзовець, помер після нещасливого випадку

Нюарк. — У п'ятницю, 12-го січня ц.р. раннім-ранком тут помер на 65 році життя відомий громадянин - союзовець, бл. п. Володимир Стасюк. Смерть наступила після нещасливого випадку, який трапився в середу, 10-го січня ввечері на газоліновій стації, власником якої він був. Бл. п. В. Стасюк виліз на автомобіль-цистерну, в якій привезено для його стації газоліну, щоб перевірити, скільки тієї газоліни в цистерні ще залишається. При цьому він посковзнувся та впав з висоти приблизно 11 стіп, важко поранивши собі при цьому голову. Два дні пізніше він помер, не відзискавши притомности. Похорон відбудеться 15-го січня, о год. 1-ій по пол. з похоронного заведення Литвина при Спрінґфілд евеню і Ґаррісон стріт в Ірвінґтоні-Нюарку. Сл. п. Володимир Стасюк народився 24-го жовтня 1898 року в селі Новиця, Калуського повіту в Західній Україні. До Америки приїхав після першої світової війни.

Від 1930-го року був членом УНСоюзу, довгі роки займаючи пост предсідника й опісля секретаря в 272-гому Відділі. Був кілька разів делеґатом на конвенції УНСоюзу. Упродовж років депресії в 30-их роках був адміністратором реальностей УНСоюзу. Багато причинився до розбудови і впорядкування оселі УНСоюзу „Союзівки" в початках після її придбання. Осиротив дружину Марію та 16-літню дочку Марію, як і багатьох своїх приятелів, зокрема з рядів УНСоюзу.

У СВІТІ

● **В Єгипті**, чи пак З'єдиненій Арабській Республіці, від якої вже відірвались всі її сфедеровані арабські держави, святковано у минулий вівторок треті роковини, як за совєтські гроші і з допомогою совєтських інженерів почато будувати Асванську греблю над Нілем. З цієї нагоди прибув до Єгипту знову Іґнатій Новіков, совєтський міністер для будови водних електрівень, на чолі цілої великої делеґації.

● **В Ізраїлі** засуджено на 5 років в'язниці 55-річного державного урядовця Агарона Когена, члена лівої партії Мапам, за шпигунську роботу в користь ближче неназваної комуністичної країни. Його арештували ще в жовтні 1958 року й від того часу велося слідство для устійнення всіх подробиць тієї шпигунської афери.

● **В південно - французькому** департаменті Авейрон застрайкували 30.000 службовців і робітників в усіх установах публічної потреби на знак солідарности з страйкуючими 2.200 рудокопами, які протестують проти пляну закриття тамошніх копалень вугілля. Ці копальні нерентовні і уряд рішив закрити їх, а рудокопів перенести до приватних фабрик, що їх мають перенести в ті околиці. Робітники твердять, що в тих приватних фабриках зароблятимуть багато менше і через те обниЖиться їх життьова стопа.

В Південній Кореї засуджено на смерть генерала Чанґ До Юнґа, який впродовж двох перших місяців очолював тамошню керівну військову хунту, що прийшла до влади в травні минулого року. Його оскаржили в тому, що він противився переворотові і що ледви погодився на участь в перевороті. Разом з ним засуджено на смерть його колишнього секретаря, полк. Лі Гой Юнґа. Від цих присудів смерти існує відклик до вищого суду.

● **Московська „Красная Звезда"** признала, що сталася „помилка" з надрукуванням в тій большевицькій газеті, органові совєтської армії, світлини, яка ніби мала доказувати вину генерала Адольфа Гойзінґера, теперішнього голови постійної Військової комісії НАТО у Вашинґтоні, у знущаннях нацистів в Україні в 1942 році. Насправді та світлина показувала, як японські вояки палять китайське село в 1932 році.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Загрожені місця

„Ю. С. Ньюз енд Ворлд Ріпорт" з 15 січня ц. р. приніс статтю під промовистим заголовком „Нове загарбання територій", із двосторінковою мапою, на якій позначено 36 районів, що можуть стати об'єктом завойовницької акції сусідів. Небезпека такого наїзду значно загострилась і проблема всіх отих 36-х країн заактуалізувалась внаслідок недавнього завоювання Індією португальських посілостей Гоа, Дамао і Дію. Названий американський журнал характеризує цей новий стан, який постав у міжнародному світі, як панування „закону Неру", який освячує збройну силу, як засіб для здобуття сусідської посілости під гаслом „визволення" з-під колоніяльного режиму. „Закон Неру" не визнає права самовизначення для територій, що їх сусід хоче „визволити", як свою „інтеґральну частину, що перебуває під колоніяльним ярмом". Індія, ведучи визвольну боротьбу за часів колоніяльного володіння Великої Британії, сама покликалась на право самовизначення і під цим гаслом осягнула свою державність. Але, осягнувши державність, відмовила права самовизначення Кашмірові, так само, як відмовила його названим угорі португальським посілостям на Індійському півострові. Приклад прем'єра Неру негайно наслідував індонезійський президент Сукарно, який, заповівши „визволення" Західньої Ґвінеї з-під адміністрації Голляндії, відмовив права самовизначення тамошнім 650 000 папуасам, дармащо вони не мають нічого спільного з автохтонами тієї колишньої Голляндської Індії, з якої постала Індонезія.

До тих 36-ох пунктів, супроти яких може бути застосований „закон Неру", належить британський Гонґ-Конґ, на китайсько-азійському суходолі, що його комуністичний Китай може зайняти кожної хвилини. Трудніше справа з островами Формозою, Квімой і Матсу, до яких Пейпінг теж зголошує претенсії, як до „своїх" територій. Комуно-китайські апетити простягаються також на маленькі гімалайські державки Непаль, Сіккім і Бутан, що є ніби під „протекцією" Індії, і на португальський острів під боком Китаю, Макао. Індонезія, зайнята справою Західньої Ґвінеї, з тактичних причин мовчить покищо про північне Борнео, Саравак та Бруней, що є під британською адміністрацією, і про Тімор, де ще є португальська адміністрація. На Мальдівські острови зазіхає Цейльон. Гондурас тільки тому не стосує „закону Неру" супроти Лебедних островів на Карібському морі, а Панама — супроти зони Панамського каналу, що за тими обширами стоять могутні ЗДА. Ґватемаля відновила свої претенсії до британського Гондурасу. Лише з уваги на делікатну міжнародну ситуацію Еспанії і союз із ЗДА мовчить генерал Франко про британський Ґібральтар на Піренейському півострові. Кастро щораз нахабніше кричить про американську базу Ґвантанамо і британську Джамейку. Марокко має ще неполаднаний з Еспанією спір за Іфні, Цевту і Мелілю. Сагара є кісткою незгоди між Марокко, Мавританією та Альжиром, Ірак погрожує походом проти Кувайту, а Іран і Савді Арабія мріють про багаті на нафту Бахрейн, Мускат і Омар. Ємен зазіхає на Еден, Ґвінея і Сенеґаль — на португальську Ґвінею, Камерун — на еспанську Ґвінею, Етіопія — на французьку частину Сомалі, в Анголі вже діє організована з Конґа партизанка, а португальські й британські посілості в Африці — Мозамбік, Васуто, Бехуна, Свазі — є тереном інтриґ, підсичуваних новопосталими чорними державами. Ні одна з них не має зрозуміння для міжнародної етики і тих принципів, на яких опертий чартер Об'єднаних Націй. Про те, що на всіх цих, однаково, як напасників так і загрожених, бо на цілий світ зазіхає найбільша колоніяльна комуно - московська імперія — в статті не говориться, але це само собою розуміється.

Згаданий американський журнал називає „закон Неру" — „законом джунґлів". і перестерігає, що приспішування збройною силою еволюційного процесу деколонізації може спричинити ще багато міжнародніх турбот, загострення та місцевих воєн.

Не відсталість, а спротив

Участь українських літераторів і мистців у цьогорічних кандидатурах на так звані „Ленінські премії в галузі літератури і мистецтва" може бути не тільки одним із багатьох доказів перебування України на становищі московської провінції, але й теж виявом пасивного спротиву українських літературних і мистецьких кіл проти режимних вимог і тенденцій в літературі і в мистецтві і їх не надто наполегливої охоти працювати для цілей, передбачених цими „ленінськими преміями", значить для прославлювання режиму і будованого витискуванням усіх сил і засобів комунізму. В кількості кандидатур на „ленінські премії" Україна стоїть на одному з останніх місць, не зважаючи на те, що офіційно — за своїм потенціялом і кількістю населення — вона рахується другою з черги.

Згідно з повідомленням київської „Радянської Культури" з 7 січня ц. р., надрукованим на першій сторінці названого часопису, серед кандидатів на „ленінську премію" виставлено по Україні аж . . . п'ять осіб — літераторів і мистців. Коли переглядати повний список цих кандидатів, надрукованих у московських „Ізвестіях" з 31 грудня 1961 року — а є їх усіх 55, — так і впадає в вічі крайнє упослідження України, відсунення її на задній плян, на одинадцяте, одне з останніх, місце. До того ж треба ствердити, що навіть подана „Радянською Культурою" кількість українських кандидатур не відповідає дійсності, бо запропонована для нагородження біографія Т. Шевченка, що її автором є Л. Ф. Хінкулов, написана російською мовою і надрукована в Москві. Значить, українських кандидатур є всього чотири і Україна насправді стоїть на 14-му місці в загальній кількості кандидатур.

Показовим з цього погляду є відношення між кандидатурами окремих республік. В області літератури на всіх 22 кандидатури — для СССР і Російської СФСР припадає одинадцять кандидатур, для Білоруської ССР — три, для Туркменської, Грузинської й Української — по дві, для Литовської ССР і для Кабардино-Балканської АССР — по одній. В ділянці журналістики й публіцистики заступлена двома кандидатурами тільки Російська СФСР. У ділянці музики на всіх вісім кандидатур п'ять припадає для РСФСР, дві для Казахської ССР і одна для Української. В ділянці образотворчого мистецтва на всіх 13 кандидатур сім запропоновано для РСФСР, дві для Казахської ССР і по одній для Грузинської, Литовської, Узбекістанської та Української ССР. В ділянці театрального мистецтва і кінематографії всі десять кандидатур зарезервовано для РСФСР, і тільки одна з них запропонована спільно російськими й українськими установами за — російський фільм.

Виходило б з поданого тут числового відношення кандидатур, що в українській літературі і мистецтві немає творів, достойних для відзначення чи нагороди. Але так воно не є. Не зважаючи на ввесь тиск і режимні та соцреалістичні обмеження, в Україні появляються і літературні і мистецькі твори, які залишаться тривалими своєю вартістю з кожного, не тільки українського, але і світового погляду. Але ці твори неприйнятні для режиму з огляду на його нівеляційний та русифікаційний курс супроти національних культур народів СССР. І тому так убого виходить Україна на „всесоюзному тлі". З другого боку факт циферно малої кількости кандидатур з Української й інших совєтських республік підкреслює наявність безупинного спротиву поневолених Москвою народів проти накидуваної режимом московської суприматії в культурній ділянці і проти проводжуваної цим же режимом плянової русифікації.

М. Чировський

ДИСКУСІЇ НА ЕКОНОМІЧНІ ТЕМИ

Динамічний темп, в якому відбуваються зміни в політичній і господарській площинах, приносять щораз нові несподіванки і створюють непередбачені обставини у внутрішньому, американському і зовнішньому, міжнародному економічному житті. Оці несподіванки і зміни живо дискутують в провідних колах ЗДА, щоб якнайвідповідніше скерувати їх у напрямі ще кращого розвитку економічних процесів. Европейська Господарська Спільнота, проблема совєтської торгівлі, американські компанії закордоном, можливість страйку робітників сталеварень і небезпека інфляції, втеча золота і поглиблений американський неґативний платничий баланс, безробіття і багато інших питань турбують уми провідних економістів ЗДА.

Багато із цих проблем вже обговорено більш або менш докладно на цих сторінках в рямцях циклу статтей на господарські теми, а тепер затримаємося над трьома ключовими питаннями: американської торговельної політики супроти Европейської Господарської Спільноти (ЕГС). щораз більшого заінтересування американських капіталів і підприємців европейським ринком та совєтсько - американського торговельного обміну.

Знаменитий господарський ріст ЕГС примусив американців глибоко застановитися над їхньою власною економічною політикою супроти Европи і можливостями їх експорту до країн ЕГС'у. Протекційний і дискримінаційний характер торговельної політики ЕГС, що має за мету сприяти економічному ростові країн Римського договору, вже вдарив по американських інтересах, а саме по експорті сільськогосподарських продуктів і промислових фабрикатів. За приступлення ЗДА до Европейської Господарської Спільноти відізвалися голоси, з них найважливіші двох колишніх державних секретарів, Гертера і Ачесона.

Здається, одначе, що думка про приступлення ЗДА до ЕГС'у не дуже то щаслива. Величезна віддаль між Европою і Америкою, фактор транспорту і його коштів, цілковито відмінні умовини економічного життя, структура продукційних факторів і інші причини можуть сприяти міжнародному торговельному обмінові, але вони є величезною перешкодою для створення якоїсь економічної унії. ЗДА являють собою колосальний господарський бльок, який може наладнати дуже привабні й живі економічні взаємини з ЕГС'ом, але про їх злиття важко говорити ще й з іншої причини. Ледве чи країни ЕГС'у хотіли б собі американського партнерства. Греція і Туреччина вже давно, а Англія недавно виявили бажання приступити до ЕГС'у, але ще не мають відповіді. Отже, ЕГС не поспішає із своїм територіяльним побільшенням, він, мабуть, скоріше бажає витурішньо закоренитись. Зрештою, й певні намагання перетворити ЕГС у політичну конфедерацію стоятимуть на перешкоді американському членству у цій спільноті.

Незалежно від цього офіційні американські кола бажають збільшити торгівлю з Західньою Европою, і тому недавно президент Кеннеді розпочав кампанію за зменшення митних і тарифних обмежень. Засобом лібералізації торговельної політики ЗДА намагаються поширити свій експорт. Але ніхто з представників уряду не виступив ще з проєктом членства ЗДА в Европейській Господарській Спільноті.

Тим часом американський приватний капітал безупину пливе до европейських ринків. Американські компанії інвестували в різних західньоевропейських країнах понад 8 більйонів долярів. Доляр промлюється до ЕГС'у різними способами: організацією філій американських підприємств, участю в торговельних спілках із европейськими продуцентами, викупом акцій европейських корпорацій і уповноваженням европейських підприємців продавати американські фабрикати на базі поділу зисків.

Є багато причин, чому американський підприємець хоче здобути собі европейські ринки. Прибуткові податки в Европі від 1 до 12% нижчі, залежно від країни, акціонери платять там менші податки, платні робітників куди нижчі. Тоді, коли пересічну платню за годину праці робітника в ЗДА обчислюється приблизно на $2.96, в Німеччині вона становить 93¢, в Англії — 86, у Франції — 82, а в Італії — 65. В Европі звичайно не оподатковується капіталових цінових прибутків (capital gains), політика амортизації капіталу в підприємствах там значно лібертальніша, а понад усе торговельно - промислові операції куди зисковніші.

До таких висновків прийшли ті, що заінтересувалися еміграцією американських підприємств і капіталу до Европи, — континенту прекрасних можливостей. А колись було навпаки.

Однак, великий відплив долярів закордон, в цьому випадкові до Европи, має й свої від'ємні сторінки: накопичення на міжнародніх ринках американських девіз, їхня менша цінність і збільшені чужинні претенсії до золотих резерв ЗДА.

Третьою з черги темою, що дискутується сьогодні, є проблема торгівлі з Совєтами. Американські обмеження у цьому напрямі, зокрема заборона експортувати до СССР стратеґічно важливі матеріяли, мали б на меті сповільнити агресивність Москви. Про це говорив недавно Гаррі Шворц із „Ню Йорк Таймсу" на Конвенції Американської Асоціяції для Ринкових Операцій. Давши назагал добру оцінку можливостей і труднощів совєтсько - американського торговельного обміну, Шворц підкреслив, що немає причини боятися совєтського вивозу промислових виробів, але большевики мають широкі можливості засипати зовнішні ринки сировиною — алюмінієм, цинком, нафтою і збіжжям, хоч би й коштом власного населення. Він зазначив, що слабість Совєтів у низькій продуктивності їхнього робітника і в можливості дошкульної для них конкуренції у багатьох галузях американського виробництва.

Але, як і в більшості оцінок совєтської військової, політичної та економічної сили, Шворц може через непоінформованість, легковірність або й тенденційність висловив деякі недоречні, а то й шкідливі думки. Шкідливість його аналізи тим більша, що він вважається експертом та знавцем совєтських справ, отож його слова можуть декого з впливових чинників переконати і внаслідок того спричинити такі нелогічності в американській політиці супроти СССР, як допущено їх було в конґолійському хаосі.

І так, обговорюючи совєтський демпінґ на світових ринках, Шворц висловив надію на те, що Москва таки залишить свою дискримінаційну політику в міжнародній торгівлі і на основі міжнародних переговорів змірятиме до зменшення і господарської стабілізації. А цей же Шворц знає, що совєтські демпінґи і дискримінація виводяться ще з 30-их років, що Москва по другій світовій війні збойкотувала багато господарських договорів, які мали своєю ціллю економічне поліпшення у світі. Намагаючись поширити комунізм у світі, Москва ніяк не хоче господарської стабілізації міжнародного ринку.

Гаррі Шворц переконує, що Америці треба збільшити торгівлю з большевиками, мовляв, наші заборони щодо товарообміну з СССР не припинили його господарського росту. Тим більше, що наші альянти побільшують свою торгівлю з країнами совєтського бльоку. А чи ж не здає собі п. Шворц справи з того, що американські заборони таки сповільнили совєтський господарський ріст і спричинили для большевиків багато турбот. І що й на майбутнє кожний фактор, що послаблюватиме совєтську аґресію, матиме величезне значення. В кінці своєї доповіді п. Шворц мимохідь зазначив, що совєтська небезпека для світу ніби меншає внаслідок кремлівсько - пейпінґських дисонансів.

Чи всі такого роду експерти не знають чи не можуть збагнути, чи може не хочуть знати, що такі їх міркування можуть приспати чуйність американців і цим спричинити З'єдиненим Державам велику шкоду?

Б. Галайчук

ВІДКРИВАЮ ІНДО-АМЕРИКУ

2.

Ліма. Це все гарно — може завважити читач — це все було, та мохом поросло. Що той цілий історичний виклад про інків має спільного з журналістичним репортажем? Прийшли еспанці, знищили імперію інків — і сьогодні інкійську культуру можна бачити хіба в руїнах Мачу-Піччу або у лімському музеї етнографії та археології.

Я теж так думав, я теж уважав, що Перу це звичайно еманисипована еспанська колонія, така сама, як Арґентина; що „Індо-Америка" і „індо-американська культура" це фантазії, вирощені у професорських головах Маріятеґі чи Нортропа. І тому я був здивований, що на вулицях Ліми чисто арійських облич розмірно мало, що вулична юрба складається з мішанців, з повною перевагою індіянської крови; у найбідніших дільницях бачите більше індіян, ніж мішанців — і врядигоди можете почути індіянську мову кічуа. І то в Лімі — мільйоновій надморській столиці. Село заселене виключно індіянами, еспанська мова там мало відома. Біологічно індіянин переміг еспанця.

А культурно? На перший погляд, Ліма — старе еспанське місто, воно полонить вас специфічним еспанським чаром. З мого готелю (старий готель, у самому серці старого міста, на розі вулиці Уніон і Арекіпа, з темношкірим персоналом) бачите еспанську вежу якоїсь церкви та фронтони кам'яниць з характеристичним для Андалюзії дерев'яним бальконом з решіткою. Блукаючи ввечері по місті, раз-у-раз бачите розкішне еспанське „патіо", зі збірником на воду з мавританських кафель, відгороджене від вулиці мереженою брамою з кованого заліза. Державний університет св. Марка, найстаріший на континенті, не змінив свого приміщення від хвилини заснування; також католицький університет приміщений у старовинній будівлі з колоніяльних часів. Навіть міністерство закордонних справ урядує в розкішному андалюзійському палаці з половини 18 сторіччя. І в багатих модерних резиденціяльних дільницях не часто зустрінете віллю, яка не була б побудована в еспанському стилі. А церкви, незчисленні церкви, що притягають туриста бароковою скульптурою фронтонів, очаровують скульптурою нутра.

Та невже це справді клясичне европейське бароко? Не бачите тут пузатих анґеликів — старих знайомих в українських барокових церквах. Зате бачите статуї Христа, у терновому вінку, зі зв'язаними руками; бліде, покривавлене обличчя, на перший погляд реалістичне — але згодом ви добачуєте у ньому якусь дивну динаміку. Чомусь не можете витримати звернених на вас Христових очей, — чомусь почуваєте холод у спині. Пригадується вам містична лірика святого Хуана де ля Круз чи святої Тереси, що, до речі, в українських перекладах Ореста-Качуровського перевищує чар еспанського ориґіналу. І пригадуються вам повні експресії скульптури інків, очі яких переслідують вас у музеї.

В орнаментиці не знайдете там характеристичних барокових мотивів, відомих вам і зі св. Юра і з Версалю. Зокрема барокова орнаментика колон своїм багатством нічим не нагадує українського і взагалі европейського барока. Все таки, здається мені, що я вже десь це бачив — але де? Пригадую собі, в книжці американського філософа права і культури Нортропа. На низці ілюстрацій була там доказана контитуанність між ацтекською плястикою, мехіканським колоніяльним бароком та сучасними фресками відомого мехіканського маляра Ороска. Розділ Нортропової книжки мав заголовок: „Індо-американська культура".

„Так, справді — потвердив мені один перувіянський знайомий — у тутешніх церквах бачите не еспанське, а індоамериканське мистецтво, так зване метиське бароко. Ми, перувіянці, метиси і біологічно, і культурно. Расово еспанська й індійська кров виступає у нас в різних пропорціях. Я, наприклад, зовсім білий, але дядько моєї дружини, знаний фізик — індіянин чистої крови. Наша культура не еспанська — це інкійсько-еспанська синтеза".

Все таки — завважую — ця ваша культура входить інтеґрально в склад західньої, подібно як, наприклад, еспанська, не зважаючи на арабський вплив, чи українська, не зважаючи на візантійські основи.

„Це не зовсім так. Західня культура неподільно зв'язана з білою расою. А наш нарід належить до одної з кольорових рас, подібно як азійці й африканці. Ця обставина має й політичні наслідки — послаблюючи солідарність з Заходом та підсилюючи тенденцію до „третьої позиції". Я католик, обстоюю необхідність спільного протибольшевицького фронту. Але не забуваю, що Перу є спадкоємцем культурним і політичним не лише еспанського віцекоролівства, але й імперії інків".

Я опанував скептичну усмішку, бо, не зважаючи на інтелектуальну серйозність співрозмовця, добачав у його останніх словах щось подібне до мадярського „пантуранізму", одну з тих амбітних теорій, що зроджуються у вузьких інтелектуальних колах, і ніколи не виходять поза них. Тепер уже не маю тої певности. Сьогодні вранці, їдучи старою, розтрясеною таксівкою, побачив я давній пам'ятник: посеред гарної площі, на високому постаменті, вилита з бронзи постать у характеристичній інкійській туніці та киреї.

— Хто це? — запитав я темношкірого шофера.

— Це Манко Тапак, засновник нашої держави . . . Я хотів сказати — засновник імперії інків.

Коли і як посилати дитину до дентиста

Мені часто приходиться стверджувати факти, що батьки приводять своїх дітей до дентиста аж тоді, коли дитині болять зуби. Дитина не бувши ніколи перед тим в лікаря-дентиста, чула про нього від своїх приятелів несотворенні речі. В такій ситуації дуже тяжко лікареві опанувати свого маленького пацієнта. Тому я хотів би подати в цій справі деякі поради.

Отже, передусім візита у лікаря має не відстрашувати дитину, а, навпаки, зацікавлювати її. В дентистичному кабінеті для цього є тепер забавки для дітей, а також різні речі з гігієнічного вжитку, як, наприклад, щіточки до зубів та ін.

Батьки повинні відвести свою дитину на першу візиту до дентиста, коли вона має два з половиною - три роки, значить тоді, коли вона має вже свої перші зуби. Візита в цей час дасть дентистові можливість не тільки оглянути зуби, але також відкрити різні навички в дитини, наприклад ссання пальців, які спричинюють батькам багато турботи.

Великої шкоди для дітей, а клопоту для дентиста завдають батьки, оповідаючи дитині несамовиті речі, що от, мовляв, відведуть її до дентиста, а він всі зуби повириває, або буде давати болючі уколи. При цьому деякі батьки роблять страшні міни. Все це надовго вбивається в пам'ять дитини.

Коли дитині болять зуби, батьки ніколи не повинні посилати її до школи, мовляв, піде до дентиста, як вернеться зі школи. У таких випадках в

(Закінчення на стор. 3-ій)

Дмитро Бречка, кол. поручник УГА

ДО ІСТОРІЇ 9-ої БЕЛЗЬКОЇ БРИГАДИ УГА

(Спогад)

(2)

В бараках настало подезервування . . . На швидку руку формуються чети, приділюється їм старшин й підстаршин, а на місто вислано стежі, щоб з місця мобілізували чоловіків для оборони міста. Під проводом сот. Стафіняка вирушили чети назустріч полякам. Обсадили придорожний рів біля польського монастиря і чекали на наступ ворога. А ворог, не натрапляючи по дорозі на жадний спротив, посувався вперед.

Впали перші стріли, а за ними затарахкотіли кулемети . . . По короткім бою наші відділи відступили з міста і спинилися на присілку Камінки Липник, для відпочинку й перегрупування. Наступного ранку, серед мряки, зробили ми протинаступ. Поляки зосередили всі свої сили серед мурів монастиря і звідтіля немилосердно сікли по нас. А треба знати, що польський монастир в Раві Руській своїм положенням був знаменитим місцем для оборони, був свого роду твердинею на тодішній час. Положений на окраїнах міста, на горбку, він домінував над містом й околицею. А до того був обведений грубим, високим муром і від нашої сторони (з півдня) оточений незамерзлою ще тоді річкою Ратою. Без піддержки артилерії й без ручних ґранат, ми не могли витримати сильного ворожого кулеметного й рушничного вогню й мусіли без успіху відступити.

На підставі польського джерела (гл. Альманах „Угнів та Угнівщина" стор. 145). Раву Руську зайняв польський відділ під командою майора Всчоркевича, який дня 21 листопада 1918 року вирушив був з Люблина. Цей відділ складався з двох піхотних сотень в силі коло 300 вояків, відділу кінноти коло 50 шабель, двох польових гармат та 6-ох важких кулеметів.

Під час нашого протинаступу, знайшовшись з двома підстаршинами, серед мряки, на якійсь вуличці в околиці західнього двірця, — ненадійно попав я в руки полякам. Але, завдяки знайомству одного нашого підстаршини з польським вояком (равський міщанин), який конвоював нас до польського майора, вдалось нам усім трьом (під плащиком, що нібито ми вертаємося з італійського фронту додому) вирватися з польських рук. Польський конвоєнт перепровадив нас через польську заставу на залізн. мості й відпровадив в сторону села Річки. За це одержав від нас кількасот австрійських корон.

Другий з черги наш протинаступ, що відбувся кілька днів пізніше, а в якому я вже не брав участи, був теж безуспішний. В часі цього другого протинаступу був тяжко ранений в руку чет. Сідельник.

Вирвавшись щасливо з польських рук, я рішився податися до Угнова, містечка в равському повіті. По дорозі вступив я до свого рідного села Корнів відвідати маму й рідню, з якою не бачився я довше як пів року. Побачивши мене, мама, сестри й брати заплакали з радости, бо до них дійшла була вістка, що я втопився в ріці Піяві, в Італії, якої я на очі не бачив. Таку вістку приніс до села „очевидець", що недавно вернувсь був з італійського фронту. Переночувавши дома, наступного ранку вибрався я до Угнова. Тут зголосився я у чет. Івана Пушкаря, команданта Угнова, до його диспозиції.

Рава Руська є вузловою станцією. Через неї ведуть залізничні шляхи в трьох напрямах: Львова, Яворова і Сокаля. Внаслідок втрати Рави Руської, відкрилися для нас (і для поляків) три окремі фронтові відтинки. Одержуючи свіжі підкріплення з Люблина і від місцевих поляків, ворог раз-у-раз нападав на наші слабі частини, в однім то в другім напрямку.

Угнів не розпоряджав ще в тім часі фронтовими частинами. Зорганізована була там тільки булавна сотня, завданням якої було охороняти залізничий двірець Угнів-Застав'є та військове майно, що залишилося було в бараках, близько двірця. Командантом тієї сотні, одночасно й цілого Угнова, був мій добрий друг з шкільних років, чет. Іван Пушкар, що походив з с. Вербиці, із заможньої селянської родини. Тепер, після зайняття поляками Рави Руської, виникла пекуча потреба зорганізувати в Угнові чим скорше військові відділи, щоб обсадити ними новоутворений фронтовий відтинок „Угнів". Тією справою зайнялися старшини й підстаршини, які перебували тоді в Угнові, під проводом чет. Пушкаря та при співпраці повітового комісара судді Охримовича.

На нараді старшин, в приявності повітового комісара, рішено перевести в Угнівщині мобілізацію кількох річників. До поборової комісії в Угнові стала масово зголошуватися молодь з довколишніх сіл. Першим з черги зголосився озброєний в рушниці відділ добровольців з села Ульгівка, в силі коло 30 осіб. Його провідником був однорічний десятник М. Табака. Цей відділ став зав'язком першої угнівської сотні піхоти, формування якої і команду над якою було доручено мені. Було в ній 150 людей. Сотня вирушила на фронт, обсаджуючи відтинок з трьох сіл: Новосілки Кардинальські, Махнів і Корні. Постій команди сотні був в Махнові. Зв'язок вдержував я при помочі вістових.

В міжчасі організувалися дальші угнівські сотні. Зорганізовано всього чотири сотні піхоти та одну сотню кулеметів. Командантами сотень в тому часі були: чет. Дмитро Бречка, чет. Андрій Шустикевич, чет. Осип Табака і чет. Максим Гнідець. Командантом сотні скорострілів був хор. Євген Микулович. З тих сотень постав перший угнівський курінь піхоти під командою чет. Пушкаря. Крім цього зорганізовано технічну чету під командою чет. Михайла Чіха, відділ вершників під проводом бул. ст. дес. Михайла Палюшка і відділ постачання під командою пор. Лева Дорожинського. До Угнова приділено сотню польової жандармерії, яку зорганізовано на Камінках після уступлення наших частин з Рави Руської. Командантом тієї сотні був чет. Семен Трусевич.

Сотнями обсаджено якстій бойовий відтинок „Угнів", що тягнувся від с. Новосілки Кардинальські (прикордонне село) крізь села: Махнів, Корні, Річки до с. Забіря включно. Командантом цього відтинку був чет. Іван Пушкар.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5. PA.

ЙДЕ З КОЛЯДОЮ „ВЕСЕЛКА"

(Січневе число журналу)

Тількищо прогомоніли дзвінки санок св. Миколая, що з небесних висот злинув до дітей зоряним Чумацьким Шляхом, а вже з гомоном колядки спішить до читачів різдвяне число „Веселки".

Січневе число журналу вдягнене в нову шату, обкладинку роботи мистця Любослава Гуцалюка. Стилізований дощ становить тло обкладинки, на якому зображене усміхнене дитяче личко сонечка, дуга веселки, кілька квіток та написи українською и англійською мовами.

Як багата й різнородна прекрасними звичаями традиція нашого Різдва, як багата й різнородна прикрасами різдвяна ялинка, так багате, цікаве й різнородне змістом та ілюстраціями різдвяне число „Веселки", що разом з усіма вітає й величає Новонародженого.

Число відкриває вступна ілюстрація Л. Гуцалюка в стилі дереворити — „Поклін гуцульських пастушків Ісусові" та вірш Р. Завадовича „Різдво", що єднає дитячу радість і втіху з повагою хвилини приходу на землю Спасителя світу. Доповнює цю чолову сторінку віршований привіт дітям - читачам від „Веселки". Сторінка оформлена П. Холодним. З інших різдвяних матеріялів поміщено спомин з дитячих років В. М. „З вертепом" та оповідання М. Маморського „В гостях у Нового Року" про святкування Нового Року молодечою організацією з ілюстраціями Б. Доманика.

Тісно з Новим Роком зв'язана казка - загадка „Чарівник і птахи" з цілосторінковою ілюстрацією Е. Козака. Загальне зимове тло з гумором зображене в вірші К. Перелісної „Дід Мороз" (ілюстр. Е. Козака) про веселі пригоди Мороза з зайчиками.

В січневому числі почався друк казки на історичному тлі К. Перелісної „Три правди" з ілюстраціями М. Бідняка. Казка буде закінчена в лютневому числі журналу. Дві повні сторінки присвячені краєзнавчим матеріялам про головну область України, а саме про Київ і Київщину — серце України. Тут вірш Р. Завадовича, пояснювальна стаття й кілька світлин. Цей цикл буде продовжуватися в 1962 році й охопить різні області України.

З матеріялів, які продовжуються з попереднього року, надруковано восьмий розділ „Громадки добродушка Дадька" А. Коломийця, а саме дальші пригоди гномиків, що шукають нової батьківщини. На жаль, тим разом розділ без ілюстрацій, бо рука мистця, що так гарно її ілюстрував, несподівано спочила в могилі на віки. Бл. п. Микола Бутович, великий приятель дітей, щирий співробітник „Веселки", автор першого наголовка до журналу й один з перших ілюстраторів, помер.

Продовжуються також „Пригоди Вовка Неситого" О. Білоусенка (ілюстр. В. Цимбала) та історична казка Р. Завадовича - П. Холодного про Богдана, козака - характерника, а саме розділ „На службу батьківщині".

З дрібних матеріялів вміщено рубрику „Що читати", куток розваг, з дитячого життя, народні приповідки і прислів'я, загадки, кореспонденцію з дітьми, а в кутку юних авторів віршик Уляни Близнак з Ню Йорку „Чоботятка янголяток", тематично зв'язаний з Різдвом.

З нагоди Різдва й Нового Року разом з колядниками й посівальниками, що звеселять співом колядок, щедрівок та „віншуванням" хати наших громадян, завітає ще й своєрідний колядник - посівальник — різдвяна картка - побажання від „Веселки". „Свободи" й УНС, що збиратиме пожертви на пресовий фонд „Веселки", щоб забезпечити журналові появу й розбудову в 1962 р. Привітайте цього колядника й обдаруйте його щедро! — Христос Рождається!

В. Б.

Коли і як посилати дитину до дентиста

(Закінчення із стор. 2-ої)

дитини зроджується почуття, що хвороба зубів — річ неважлива, коли її не хочуть звільнити від науки. Це почуття залишається в дитини дуже довго і в майбутньому може їй принести багато шкоди.

Не треба вести чи посилати дитини до дентиста в суботу. Субота — це день, коли дитина має нагоду бавитися більше, як в інші дні. Тож, коли в неї цю нагоду відібрати, вона зненавидить дентиста, як спричинника особистих прикрощів. Також дентистові буде тяжко в цей день здобути довір'я дитини.

Ніколи не треба докоряти дітям, що попсовані зуби мають вони внаслідок того, що неправильно їдять. В багатьох випадках такі докори цілком зайві, бо псування зубів може мати зовсім інші причини, як спосіб їдження.

Досвід доказує, що ссати пальці не руйнує зубів у дитини. Ніколи не треба раптово і під натиском забороняти цього дитині, бо така заборона може тільки закріпити у неї цю недобру звичку. Взагалі ніколи не треба вживати примусу, відучуючи дитину від будь-якої звички.

У роках від 2-ох до 4-ох треба придивлятися, коли дитина ссе палець. Якщо діється це тільки врядигоди, тоді цим не треба журитися, — воно минеться само по собі. Однак, коли дитина ссе палець тоді, коли вона самітня або коли вона переляканa, тоді треба звернутися за порадою до дентиста. Цим можна оминути різні комплікації, що їх дитина в пізніших роках мусіла б тяжко відпокутувати. Таких звичок, як ссання чи кусання пальців, легко можна позбутися в ранньому віці, коли дитина не має ще вповні розвиненої горішньої щелепи. Пізніше зробити це дуже тяжко або й взагалі неможливо.

В роках 5-6 дитина часто сама старається визбутися звички ссати пальці, але все ж таки прадовжує це робити. В тому віці треба говорити з нею на цю тему лагідно і сердично, щоб переконати її, якої шкоди в майбутньому може завдати їй ця погана звичка.

Треба постійно обсервувати дитину, щоб з самого початку встановити причину, яка породжує ту чи іншу недобру навичку. Може у дитини забагато або замало енергії, може має вона забагато або замало товаришів чи подруг. Може забагато або замало вона пещена. Ці всі причини можуть турбувати дитину, а тим самим давати спонуку до витворення всяких навичок.

Цих кілька порад дадуть напевно не одному читачеві нагоду подумати над лікуванням зубів своєї дитини. В наших часописах зовсім мало на цю тему пишеться, а це справа дуже важлива для дітей і для дорослих. Кожна цивілізована держава призначує щороку мільйони долярів на дослідження зубних хвороб, які можуть бути причиною звороб серця, шлунку, запалення суглобів, сліпої кишки, ревматизму та ін.

Д-р Іван С. Дідюк

З НАШИХ БУДНІВ

В ПОШУКУВАННІ РАДОСТИ

Спитали мене недавно добрі люди:

— Чому то в останньому часі в твоїх фейлетонах пробивається сантиментальний, сумовитий, а то й похоронний настрій? Де ж той твій гумор, за який критика охрестила тебе письменником - гумористом?

На цей закид можна б лише розвести руками і сказати: „Велл . . . Не винен я в тому, люди добрі, що в минулому році так часто ми співали пісню „Чуєш, брате мій", — проводжаючи у вирій Вічности тих, які завзялися один по одному покидати нас. Де ж було шукати погідної тої радости, веселого настрою? . . . Хіба не в жалібних молінннях, не в панахидах і похоронах, що під кінець року в нас не переводились.

Велику прикрість заподіяв мені, між іншими, друг із шкільної лавки, дорогий мій земляк Дмитро Баглай, що його вся революція і вся політична еміґрація називала „Вуйком". Один з найліпших вуйків і земляків, які жили колинебудь під сонцем, він завжди посилав мені перший картку з святочним привітом. Давай, сказав я собі, цим разом я „Вуйка" випереджу! Довідавшись, що він лежить хворий в лікарні, я вислав йому привіт з побажанням скоро подужати ще на „американські" Свята. „Вуйко" прочитав картку, дуже нею зрадів, а через два дні помер . . . І в передсмертному своєму бажанні — „запросив" мене на свій похорон до Філядельфії.

Нелегко вибухати фаєрверками сміху й фонтанами гумору, коли найближчі і найкращі друзі посилають вам такого роду запрошення . . .

Часом падає в мою сторону ще й інший докір: „Чому ти, мовляв, у своїх фейлетонах не підтримуєш земляків на дусі, чому не настроюєш їх на нуту високого звучання, зокрема в таку пору, як Свята Різдва Христового чи Новий Рік?

Мені здається, що це був би зайвий труд — підтримувати земляків на дусі чи настроювати їх спіритуально: вони самі це знаменито роблять у святочному сезоні. В цьому аспекті еміґрація є вповні самовистачальна! Те море трунків, що проллється під час Свят у наших домах та барах, свідчить, з одного боку, що земляки не поривають з давніми, козацько - запорізькими традиціями, з другого ж боку — збагачують ці традиції надбаннями Нового Світу.

Мистець Григор Крук, що мав тут свою виставку з С. Борачком, сказав, після одного бенкету: „Ой, брате, але ж тут люди п'ють! Правда, в Европі теж не виливають за рукав, але ваша Америка побиває всі рекорди!" Ну, на те ж вона Америка, щоб рекорди побивала, а ми, як політична еміґрація, не можемо стояти осторонь таких процесів, це самозрозуміла річ. У нас, скажу словами одного польського гумориста, тільки малі діти їдять. Дорослі люди — закусують . . .

Так . . . Не раз тобі ніяково стає, коли дивишся на людину, що колись кров свою проливала за рідну справу, як вона, з непослабленим завзяттям, проливає тепер „скача" або іншу сивуху. Але хто його знає, що вона хоче заманіфестувати в цей спосіб? Топить вона в цій сивусі втрачені ілюзії, нездійснені мрії чи шукає надхнення до нових зривів-походів? . . А може справляє тризну по своїй власній душі — в обличчі всесвітньої атомової загрози?

Ці питання такі заплутані й скомпліковані, що треба таки, гадаю, піти до Мангеттен Сентер, на Маланчин вечір хору „Думка". Може там, нарешті, в приємній, новорічній атмосфері, знайду якусь веселішу тему „з наших буднів"?

Ікер

Сильні морози і великі сніги навістили ЗДА

Ню Йорк. — Бюро погоди ствердило 11-го січня, що в 19-ох американських стейтах температура впала була нижче зера Фаренгайта, а в 40 стейтах термометер показував температуру нижче 32. Також велика частина країни покрита була снігом, який дійшов аж до Мексіканської затоки. В стейтах Аркенсо і Теннесі був сніг 8 цалів завглибшки. В Драммонді в Монтані термометер показував 47 нижче зера. Такого холоду не нотували в деяких околицях бюра погоди від часу, коли вони існують. Досі занотовано 88 смертних випадків внаслідок снігу і морозу. В столиці країни у Вашингтоні, Д. К., нападало 3.5 цаля снігу, а температура виносила 17 ступнів Фаренгайта. Не було морозу на Флориді, в обох Каролайнах, в Джорджії і на західньому узбережжі.

Українська хроніка

● **14-і звичайні Загальні Збори Товариства Українських Інженерів Америки** відбудуться в суботу дня 13 січня ц. р. о год. 10-ій перед полуднем в приміщенні Українського Інституту при 2 Іст 79-ій стріт у Ню Йорку. На порядку нарад звіти дотеперішньої управи, дискусія і виломлення з оселдку листовного голосування членів на кандидатів до нової Гол. Управи. Під час зборів будуть прочитані теж доповіді інж. І. Сося п. н. „Електроніка астрономії", інж. Т. Зозулі п. н. „Ароматичні сполуки та їх вжиток в парфумерії" й інж. Е. Яроша п. н. „Критичні міркування про ТУІА".

● **Англійський атомовий шпигун,** д-р Алан Нун Мей, один з тих, що зрадив большевикам атомову тайну, дістав покликання на професора фізики в університеті в Гані. Нуна Мея випустили з в'язниці в 1956 році після відсидження шість років з 10-ох, на які первісно був засуджений. Москва доставила Гані атомовий реактор для дослідних цілей. Газети натякають, що сталось це за посередництвом Мея.

Об'єднання Мистців Українців в Америці

В неділю, 14-го січня ц. р.
в год. 1:00 по пол.
в ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ КЛЮБІ в НЮ ЙОРКУ

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ ОБРАЗІВ ЛЕВА ГЕЦА

Виставка триватиме
до 28-го СІЧНЯ 1962 р. включно
і відкрита:
в СУБОТИ: 8:00-10:00 веч. — в НЕДІЛІ: 12:00-8:00 веч.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО"

У суботу, дня 20-го січня 1962 р.
в 6:00 год. вечора — в НЮ ЙОРКУ,
в залі Українського Інституту Америки,
при 2 Іст 79-та вул. (ріг 5-ої Евеню і 79-ої вулиці),
Богдан Кравців
прочитає ДОПОВІДЬ
ВЕЛИКА ВЕДМЕДИЦЯ І ГОНЧІ ПСИ
Про сучасну молоду модерну поезію в Україні.
Після доповіді — запити і дискусія.
До участи запрошується якнайширші кола Громадянства, зокрема Молодь.

Управа ОбВУА, Відділ в Нюарку, Н. Дж.
повідомляє, що
в СУБОТУ, 20-го СІЧНЯ 1962 р.
— відбудеться —
ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРА
в українській кат. КАПЛИЦІ — при Сенфорд Евеню в Нюарку — в год. 6:00 вечером.
Після посвячення
ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ при спільній перекусці у шкільній залі української кат. парохіяльної школи, при Сенфорд Евеню.

Українське Лікарське Т-во Півн. Америки
ВІДДІЛ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРК
СХОДИНИ ЧЛЕНІВ
РЕФЕРАТ
д-р Зіновій Штокалко
„БІОХЕМІЧНІ ПРОЦЕСИ МОЗГУ ТА ПСИХОАКТИВНІ РЕЧОВИНИ".
Сходини відбудуться
в ДОМІВЦІ ТОВАРИСТВА — 2 E. 79th St., New York, N. Y.
в суботу, 27-го січня 1962 р.
в год. 8:30 вечора.
ПРОСИТЬСЯ ПРО ЧИСЛЕННУ УЧАСТЬ.
УПРАВА ВІДДІЛУ

†

З невимовним жалем
повідомляємо Друзів та Знайомих, що дня 10-го січня 1962 року відійшов у Вічність, на 66-му році життя

бл. п.
МИКИТА Іванович САВЧЕНКО

ПАНАХИДИ — будуть відправлені в П'ЯТНИЦЮ, 12-го СІЧНЯ і в СУБОТУ, 13-го СІЧНЯ 1962 року, в год. 7:30 вечером, в похоронному заведенні Петра Яреми, та в НЕДІЛЮ, 14-го СІЧНЯ 1962 р., в церкві Святої Тройці, при Брум вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОНИ — відбудуться в ПОНЕДІЛОК, 15-го СІЧНЯ 1962 року, з тої ж церкви на цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
дружина — ЮЛІЯНА
син — ЮРІЙ з дружиною ОЛЬГОЮ
внук — ЄВГЕН

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Осередок СУМА ім. ген.-хор. Т. Чупринки — 2-ий Відділ ООЧСУ в Ню Йорку
— запрошують —
ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО на
традиційну ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ
(МАЛАНЧИН ВЕЧІР)
в суботу, 13-го січня 1962 р. в АВДИТОРІЇ ШКОЛИ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ
ПОЧАТОК: в год. 9:00 вечора.
До танців приграватиме оркестра — п. ТКАЧА. Аранжер забави — п. Мирослав ШМІҐЕЛЬ.

Українське Лікарське Т-во Північної Америки
ВІДДІЛ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРК
повідомляє, що ТРАДИЦІЙНИЙ
БАЛЬ ЛІКАРІВ
відбудеться
в суботу, 3-го лютого 1962 року.
в УНДОМІ — в НЮ ЙОРКУ, — 140-142 2-га Евеню.
ПОЧАТОК: в год. 9:00 вечора.
— СТРІЙ ВІЗИТОВИЙ
Оркестра — „АМОР"
Буфет в заряді ВП. Пань. — Вступ за запрошеннями. Для студентів знижка.
За запрошеннями і резервуванням столиків, прошу телефонувати між год. 6:00-8:00 вечора:
в НЮ ЙОРКУ: EV 8-9229 або SA 2-2132
в НЮ ДЖЕРЗІ: ES 3-4444 або HE 4-8331

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій м. Ню Йорку
ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

СВЯТО САМОСТІЙНОСТИ І СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ

Неділя, 21-го січня 1962 року
год. 6:30 вечора
WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL
при 17-ій вул. і Вашингтон Ірвінг Площі
в НЮ ЙОРКУ.

МИХАЙЛО МОРОЗ КОЛИСЬ І ТЕПЕР

Є вже в Америці багато наших родин, що свої хати прикрашують не олеодруками й фамілійними світлинами, як це робили наші дідусі й бабусі, а — оригіналами. Є правда, покищо нечисленні — одиниці, які стали колекціонерами й перетворили свої хати в маленькі музеї зі збірками великої вартости. Але хто не був у Михайла Мороза на „давитавні" Ню Йорку, той не може мати уявлення, як виглядає розмірно невелике помешкання, де зосереджено кількасот образів одного маляра. Скільки їх там є докладно, не знають самі ні Михайло, ані Ірина Морози. Коли їм кілька днів тому автор цих рядків назвав навмання цифру „300", то в реакції був тільки погірдливий рух руки: „Триста? Багато, багато більше . . ." А що не то 500 чи 600, а й 300 образів годі примістити на стінах трьох середньопросторих кімнат, то образи є не тільки на стінах, де годі знайти вільний квадратовий цаль, але й по всіх шухлядах, по всіх кутах, за меблями, і дивуватися треба, що в помешканні панує лад і десь ту масу замальованих полотен все таки приміщено.

А ці полотна прерізної величини красуються всіма існуючими барвами, бо мистецькі критики давно охрестили Михайла Мороза, як одного з найвидатніших кольористів. Є там різна тематика й різні стилі, різна техніка малювання і різний підхід до предмету. Це майже все — олії. Але між Морозом із передвоєнних років, з яких, на превеликий жаль, залишились тільки випадково збережені поодинокі пам'ятки та вирізка з совєтської преси про виставку в Москві і Харкові вивезених з Галичини образів, між ними кількадесят Михайла Мороза (внаслідок вибуху війни, він втратив кругло 800 образів у Львові, в своїй майстерні в будинку св. Юра), між отим давнім Морозом, між пізнішим із часів еміграції в Німеччині і нинішнім — величезна різниця. Може можна б ще з бідою дошукатись дечого схожого, як не в техніці малювання, то в підході до свічада води й гірського тла — в пейзажах з „Кеніґсзее" біля Берхтесґадену та озера „Мінневаска" з Кетскільських гір. Але таких пільних доріг, ланів збіжжя, перетиканих маками й волошками, квітів у вазонах і портретів, як їх малював Мороз тоді, тепер не знайдете. Коли спитаєте Мороза: „Чому ви не малюєте тепер так, як тоді?", то почуєте відповідь: „Не можна тепер їздити волами, — люди їздять автами . . ." Коли ж ви по-щирості скажете йому, що не розумієте отих бльоків різнокольорового каміння, не розумієте фіолетної чи червоної барви на гірській річці, — він вам стане пояснювати: „Отут я є на дорозі до кубізму . . . а це — вічний рух у спіралі . . . а це — ритмічне чергування . . . а тут я осягнув повну експресію . . . а це є упрощення на шляху до монументалізму" . . .

Якщо ви на приятельській стопі з Михайлом Морозом і маєте цивільну відвагу, то можете дозволити собі на скромну заввагу, що все одно тієї абракадабри не розумієте. Мусите задовольнитись свідомістю, що Михайло Мороз не захотів спочити на лаврах і повторюватись з минулих років, а все ще шукає нових шляхів, експериментує, малює й перемальовує, рідко сам вдоволений з того, що намалює, і тому раз-у-раз вертається до своїх ніби вже давно закінчених образів. І тому теж він ніколи не виставляє публічно своїх давніх, хоч таких чудових і напевне ні українській, ні американській публіці невідомих творів, а виступає завжди із найновішими, чи, вірніше, із дбайливо вибраною жменею з-посеред кількадесяти образів, намальованих впродовж останніх місяців.

Ось так і тепер на своїй четвертій з черги виставці, влаштовуваній від найближчої неділі у Панорас - ґалерії в Ню Йорку, будуть запрезентовані, кругло 20 образів з найостаннішої доби його творчости. Він не мав вирішного голосу при виборі експонатів, бо мусів рахуватися з волею і оцінкою грека Панораса, який годинами висиджував у його хаті, вибираючи те, що, на його думку, найцікавіше й найвартніше.

Здебільша це знову красвиди, — озера в горах, рвучкі річки між залісненими й обривистими берегами, гірське село, чудові квіти у вазі, з яких сміється сам Мороз, що глядач не вгадає, які це саме квіти, але враження з них таке, що вже десяток осіб зголосили бажання купити образ. Поруч із цим давнім замилуванням Мороза до гірської природи, серед якої він зростав і до якої раз-у-раз в різних країнах вертався, — є тепер щось нове, перше, до цього часу в Мороза небувале: море. Повіз Михайла Мороза один з численних його змоторизованих приятелів і звеличників минулого літа в стейт Мейн, і там Мороз малював океан. Давно вже минулися роки, коли Мороз малював ідилічні сцени, з яких віяли спокій, тиша, відпочинок. І коли в гірських пейзажах Мороз — романтик з підкреслюванням моментів сили, змагання, гону й бурі, то те саме маєте і в його „марітімах": спінені хвилі на гострих прибережних скелях, гребені морських валів, таємничо - романтична морська ліхтарня, що глядить у грізну водну даль.

Михайло Мороз занадився до Панорас - ґалерії кілька років тому і вже четвертий раз тепер там виступає. Він має свої арґументи на це і глухий на заввагу, що маленька залька тієї американської ґалерії пригнічує його образи, які вимагають широчіні, простору, перспективи. Кожний образ Мороза, навіть ті найменші, дишуть життям, виявляють розмах, — ясно, що враження від них найкраще тоді, коли глядач може відступитись на добрих десяток кроків. За кожним разом, коли в Панорас - ґалерії виступає Михайло Мороз — тамошня залька наповнюється кольорами. Вони наче скаржаться, що не дано їм змоги показати себе в повноті їхньої щедрої краси, обмежено їх вузькими рямцями скупого приміщення.

Воно напевно повториться і цим разом. І напевно знову будуть тиснутися там люди, цікаві подивитись на Михайла Мороза з „останнього часу".

І. Кедрин

Михайло Мороз

ЗВЕРНЕННЯ ПРО СТАН УНІЇ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

міста все ще триває. У цих останніх шістьох місяцях альянти з'ясували безсумнівно виразно, що з нашої приявности в Берліні, нашого свобідного доступу туди і свободи 2 мільйонів зах. берлінців вони не скапітулюють, ані внаслідку насильства, ані угодівства". У зв'язку з цим Президент підкреслив зростання сили Північно-атлянтійського пакту (НАТО), і то не тільки щодо збройної потуги, але й політичних, економічних і культурних взаємин між 15-ма членами тієї могутньої оборонної організації. З інших закордонно-політичних справ Президент згадав ще про Ляос і В'єтнам, натаврувавши особливо комуністичну партизансько-підривну роботу у Південному В'єтнамі. Ця партизанська комуністична війна не є „визволюванням" тієї країни, бо вона є вільна, ото ж комуністи не „визволюють" її, а хочуть поярмити. Президент протиставив єдність і співпрацю вільного світу совєтським фальшивим пророцтвам і баженням, що Атлянтійська Спільнота розлетиться. Навпаки, з-поза залізної заслони доходять час-до-часу „відгуки грюкоту з тамошньої незгоди".

Латинська Америка

Окремий уступ своєї промови присвятив Латинській Америці. Альянс для Поступу — казав Президент — перетворюється з пропозиції в програму. Президент покликався на власний досвід з недавньої подорожі до Південної Америки, де він ствердив скрізь — економічний, соціяльний і виховний поступ та перевірив, що всі південні американці дивляться з вірою і надіями на З'єдинені Держави. Президент пропонує створення окремого фонду для Альянсу для Поступу у висоті трьох більйонів долярів. Разом із американською харчовою допомогою з програми „харчі для миру", капіталовкладами Експорт-імпорт Банку та іншими доступними для латино - американських країн джерелами, новий проєктований фонд дасть Південній Америці річно кругло один більйон долярів. Говорячи про допомогу закордонним країнам, Президент згадав про Корпус Миру, як маніфестацію американського ідеалізму.

Признавши, що комунізм закріпився „в ізольованих країнах", маючи тут на увазі передусім Кубу, Президент водночас ствердив поступ вільного світу й поглиблення ідеї свободи. Президент ствердив на основі досвіду в Африці, Середньому Сході і Східній Европі, що не слід ніде резиґнувати в користь комуністичного наступу а, навпаки, треба йому протиставитись в ім'я незалежности і свободи країн і народів.

Демократичні члени Конґресу схвалюють звернення Президента про Стан Унії, а опозиційні республіканці заявили, що цю програму не вдасться здійснити. І деякі консервативні демократи, головним чином із Півдня, не є вдоволені з програми Президента.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 14-го СІЧНЯ 1962:

БАЛТІМОРЕ, Мд. — Загальні Річні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 337, в год. 11:30 перед пол., в залі Української Кат. Церкви, при 524 Волф вул. Порядок нарад: відкриття Зборів, звіти Управи, дискусія над звітами, вибір нової Управи, плян праці на 1962 р. та різне. Управа просить прибути на Збори. — Управа.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 25-мільйонового майна організації!

48½ East 7th Street NEW YORK 3, N. Y. Phone: GRamercy 3-1785	263 Market Street NEWARK 2, N. J. Phone: MArket 3-1968
979 S. Broad Street TRENTON, N. J. Phone: EXport 4-8085	3206 Eastern Avenue BALTIMORE 24, Md. Phone: DI 2-2374
4102 Archer Avenue CHICAGO 32, Ill. Phone: FRontier 6-6399	6460 Michigan Avenue DETROIT 10, Mich. Phone: TAshmoo 5-7560
390 West Broadway SO. BOSTON 27, Mass. Phone: ANdrew 8-8764	683 Hudson Avenue ROCHESTER 21, N. Y. Phone: BAker 5-5923
346 Third Avenue PITTSBURGH 22, Pa. Phone: GRant 1-3712	1313 Addison Road CLEVELAND 3, Ohio Phone: UTah 1-0807

• РОЗШУКИ •

Пошукую Олексу ШВИГАРА сина МАКСИМА, зі села ХАРТОНІВЦІ, пов. Заліщики, Тернопільщина. По першій світовій війні виїхав до Америки.
Якунебудь вістку про нього проситься подати на адресу:
Анна Швигар
4948 Cabot Street
Detroit 10, Mich.

Юлія Олач пошукує свого мужа НИКОЛАЯ ОЛАЧ, який походив із села Торчиновичі, пов. Самбір, та який прибув до Америки і звідси нема жадної вістки, де він знаходиться. Хто знав би де він знаходиться, просимо ласкаво писати на адресу:
Mrs. Ann Strong
1701 Shady Dr.
Farrell, Pa.